

Salvador Cardero, botànic

“No m'agrada el concepte de ‘mala herba’: qualsevol planta és vital per als humans”

Salvador Cardero (Còrdova, 1951) és un dels botànics més destacats de les Terres de l'Ebre i tot just acaba de fer una cessió del seu fons d'herbari i fotogràfic al Museu de les Terres de l'Ebre. Als 27 anys va marxar a viure a una masia a Palau de Plegamans, on va aprendre a treballar la terra i conèixer les plantes i durant més de 10 anys va tenir un herbolari fins que el 1998 va decidir traslladar-se a viure a la Miliana (Ulldecona), on té un jardí botànic.

Com va descobrir el món de la botànica?

A la masia de Palau de Plegamans vaig trobar un llibre que em va ensenyar molt: *El Dioscórides Renovado* de Pius Font i Quer. Entre este llibre i la meua professió d'herbolari vaig anar interessant-me cada vegada més per les plantes. En esta etapa vaig fer uns cursos de formació organitzats pel Gremi d'Herbolaris de Barcelona així com alguns seminaris. He sigut membre del Grup de Recerca Científica Terres de l'Ebre, dedicat a la divulgació científica del territori, i hem editat diversos llibres. En bona part sóc autòdacta i em considero especialista en etnobotànica, que explica la relació entre els homes i les plantes, i inclou les diferents aplicacions i usos que poden tenir.

Quantes plantes té catalogades i fotografiades?

Des de 1985 fins a l'actualitat he fotografiat totes les plantes que he vist. Les conegudes han passat a l'arxiu classificades pel seu nom científic. Les que no coneixia les he investigat, moltes vegades ajudat per persones qualificades fins que han pogut entrar, ja classificades, dins l'arxiu. L'arxiu compta amb més de 25.000 fotografies de prop de 4.000 espècies diferents, moltes d'aquestes fotografies són de plantes de les nostres comarques i han servit per a il·lustrar la col·lecció de tres volums de *Plantes del Port*.

Podríem dir que és un “col·leccionista” de plantes?

Més que col·leccionar, que també se li podria dir, guardo les fotografies ordenades adequadament per a il·lustrar els cursos d'etnobotànica

que he impartit, primer a Barcelona i des de l'any 2000 a les Terres de l'Ebre. També em servixen per a continuar el meu estudi de les que encara no conec. Però finalment, quan ja en tens moltes dins del calaix, t'agafen les ganes de tindre aquella orquídia que només es fa als Pirineus o aquella altra planta exòtica que s'ha descobert als Monegros. El tema es converteix en una certa obsessió que et fa moure i viatjar.

Com les troba? I com les documenta?

A voltes he pensat que em troben elles a mi. Però per suposat que, per a tindre l'arxiu que tinc, he viatjat molt, per tota Catalunya, per moltes regions de la península, Balears, Canàries, Marroc, Itàlia, Portugal, etc. Tinc la sort que la meua companya, la Mercè, compartix amb mi la passió per la muntanya i les excursions i també per les plantes, que les coneix molt bé. Les fotos passen a l'arxiu amb el seu nom científic, el lloc on s'ha fet la foto, les coordenades, la data i, si el lloc ho permet, n'agafó una mostra per a fer un plec d'herbari.

Vostè és el creador del Jardí Botànic de La Miliana.

Ja tenia una petita col·lecció de plantes a Palau de Plegamans. Quan vàrem vindre a viure a la Miliana tenia molt de terreny per a planificar millor un jardí i va sortir la idea, faria un jardí amb forma de “mandala”. En aquest espai he pogut presentar vives més de 500 espècies de plantes. Estan representats la majoria d'arbres fruiters que es conreen per la zona i alguns més rars com ginjolers, acerolers, nesproners, caquis... Una trentena de plantes aromàtiques,

menta, poniol, sajolida, melissa, marialluïsa... Arbres i arbustos usats en jardineria, com l'arbre de l'amor, mèlies, acàcies, bola de neu... I també hi ha plantes aquàtiques com el liri groc, joncs, cíperus, bova, nenúfars...

Amb quin objectiu el va crear?

Primer de tot pel meu interès a conèixer les plantes, fer-les créixer, veure germinar les llavors, veure els seus cicles vegetatius, fotografiar les flors; en definitiva, les plantes són la meua passió. També, igual que les fotos, el jardí servix com a eina didàctica per als cursos que impartixo. Cada curs inclou una sortida de camp per a conèixer les plantes silvestres i una visita al jardí de la Miliana.

El nostre territori està poc especialitzat en plantes?

No. He acabat la meua formació en botànica gracies a mestres ebrencs com el professor Lluís de Torres de Tortosa i el malauradament desaparegut doctor en botànica Ferran Royo de Santa Bàrbara. Arribar a este territori i que et proposen participar en l'elaboració de l'obra

Plantes del Port és tot un privilegi. Tenim una comarca amb molta activitat botànica.

Com són les Terres de l'Ebre en botànica?

En este aspecte vivim en un territori privilegiat, tenim una biodiversitat molt gran, ja que per un cantó tenim el delta de l'Ebre, on podem trobar plantes del desert, i per altra banda, si pugem al massís del Port podem trobar un representant de la flora eurosiberiana, el faig. Tenim la fageda més meridional del continent europeu.

Un botànic té una planta o espècie preferida?

En principi totes m'agraden, també m'agradaria fer fora el concepte de “males herbes”, qualsevol planteta per minúscula que siga fa fotosíntesi, o siga transforma el CO₂ en oxigen, cosa que és vital per als éssers humans. Dit això, també he de dir que tinc les meues preferides, les orquídies silvestres. Tinc fotografiades totes les orquídies del territori (es poden veure al volum III de *Plantes del Port*) i quasi totes les que viuen a Catalunya, que són més de seixanta. ■

FOTO: AUDREY BARYTA